

ševalni moment »Flegeljahre« — pri drugih se navadno na to pozablja.

Takó je tudi mogoče, da ima dobro vzgojen 15-letni deček isto presodnost, kakor 20-letni seljak. Seveda je prva oprta navadno na prirojeno ali izšolano inteligenco — emotiviteta bode bržčas krepkejša pri mlajšem posamezniku, kakor tudi premijavost afektov (»Labilität«).

To vrzel kazenski zakon tudi prav dobro čuti, in zato je tudi določil najmanjšo in največjo mero kazni in upošteval olajšalne momente. V to široko progo želel je zakonodavec spraviti vse te dosedaj navedene slučajnosti.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Nove dejanske navedbe in nove dokaze, katere sodnik v §-u 179 c. pr. r. zavrne kot nedopustne, treba navesti v razpravnem zapisniku ali pa v dejanskem stanu sodbe, sicer je podán ničnostni razlog po §-u 477 št. 4. c. pr. r. — Razsoja o stroških, ako se sodba iz tega razloga razveljavi.

V pravni stvari E-ja zoper R-a radi 532 K 10 h, ki se je razpravljala pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, je toženec po končanem dokazovanju in sicer 3 dni pred narokom, določenim za nadaljevanje sporne razprave, s pripravljalnim spisom podal nova navajanja. Ta pripravljalni spis je sodnik češ, da je nedopusten, vrnil tožencu. Na razpravi je toženec vnovič stavil predlog, da se nova navajanja dopustijo, in za slučaj, če se temu predlogu ne ugodi, dalje predlagal, da se pripravljalni spis vzame k zapisniku kakor zapisek. Vse te predloge je prvi sodnik zavrnil na podlagi predpisa v §-u 179 stavek 2. c. pr. r. češ, da se nove navedbe in novi dokazi očitno zato niso prej podali, da bi se pravda zavlekla, in so torej nedopustni, vrhu tega pa tudi nevažni. Ta sklep sprejel se je v dejanski stan sodbe z dne 24. aprila 1901 opr. št. C IV 388/00-12, s katero se je tožbenemu zahtevku ugodilo.

Toženec je v prizivu zlasti uveljavljal ničnostni razlog po §-u 477 št. 4. c. pr. r. Tožitelj pa je vložil rekurz zastran stroškov.

C. kr. deželno kot prizivno sodišče je s sklepom od 5. junija 1901 opr. št. Bc III 77/1-1 prizivu ugodilo, prvosodno sodbo kot nično razveljavilo in stvar vrnilo prvemu sodišču v novo razpravo, ker je istinito podan ničnosti razlog po §-u 477 št. 4. c. pr. r., kajti tožencu se je z nezakonitim ravnanjem odvzela možnost razpravljati pri sodišču, o tem pa, če so nove navedbe nedopustne ali nevažne, ni moči odločiti, ker se navajanje niti zgodilo ni. Izreklo je dalje, da je stroške prizivnega postopanja šteti za pravdne stroške, rekurz tožitelja pa da je brezpredmeten.

Tožiteljev revizijski rekurz je c. kr. najvišje sodišče s sklepom z dne 16. julija 1901 št. 10075 v glavni stvari zavrnilo, glede stroškov pa izreklo, da je tudi tožiteljeve rekurzne stroške šteti za pravdne stroške. Od stroškov revizijskega rekurza mora tožitelj dve tretjini sam trpeti, jedno tretjino pa je tudi šteti za pravdne stroške.

Razlogi.

Po § 179 c. pr. r. je prvi sodnik pač upravičen, nove dejanske trditve in dokaze kake stranke celó uradoma zavrniti, če se jih očitno v namenu, da bi se pravdo zavleklo, ni prej navedlo in če bi se z njih dopustitvijo rešitev pravde izdatno ovirala. Vendar pa sodnik mora po §-u 417 zadnji odst. c. pr. r. navajanje, katero je izrekel za nedopustno, v dejanskem stanu sodbe navesti, če se isto ni v razpravnem zapisniku zabeležilo, ker bi sicer prizivni sodnik ne mogel presoditi zakonitosti tacega izreka. V predmetnem primeru pa se nič tega ni zgodilo, kajti v razpravnem zapisniku z dne 16. aprila 1901 se nahaja pripomnja, da je sodnik zavrnil razen navajanj v pripravljalnem spisu z dne 13. aprila 1901, katerega je izrekel za nedopustnega, v obče tudi vsako dalnje ustno navajanje toženca, toda vsebina teh dalnjih trditev ni navedena niti v razpravnem zapisniku niti v sodbe dejanskem stanu. Če je toženec na ustni razpravi hotel samo ponavljati navedbe pripravljalnega spisa z dne 13. aprila 1901 in ondi stavljene dokazne predloge, ali pa navajati še novih okolnosti in dokazil, tega ni moči presoditi, ker, kakor rečeno, o tem

ne stoji nič niti v razpravnem zapisniku, niti v dejanskem stanju; vendar pa je v prizivnem spisu navedel okolnosti in dokaze, katerih ni v rečenem pripravljalnem spisu.

Glede na ta dejanski položaj je prizivno sodišče po pravici smatralo, da se je tožencu z nezakonitim ravnanjem odvzela možnost, razpravljati pred prvim sodnikom in je torej njegova odločba, v kolikor tiče glavne stvari, v določenih §-ov 471 št. 5, 473, 474, 477 št. 4 in 478 c. pr. r. utemeljena.

Revizijski rekurz, v kolikor je naperjen proti odločbi prizivnega sodišča zastran tožiteljivih rekurnih stroškov, pa je opravičen, ker tožitelj ni nič zakrivil ničnosti sodbe prve stopnje in se danes ne dá presoditi, če je njegov rekurz, kateri je vsled prizivnosodne odločbe postal brezpredmeten, meritalno utemeljen ali ne. V tej točki bilo je prizivnosodni sklep v smislu §-a 51 in 52 c. pr. r. tako spremeniti, da je te stroške smatrati za pravdne stroške.

Izrek o stroških utemeljen je v §-u 41 in 50 c. pr. r.

I. K.

b) Solidarnost obveze tvori jedinstvenost stranke (§ 14 gr. p.)

Tuženici *A* i *B* kupili su od tužitelja skupno svaki jednom nerazdieljenom polovicom tvornicu opeka za dogovoreni iznos od K 9200 uz solidarnu obvezu na izplatu. Plativ malen dio tog iznosa, nisu tuženici marili platiti i ostalo. Na temelju te činjenice, poduprte dokazima, što su navedeni u tužbi, tužitelji pitaju, da tuženici budu osudjeni na solidarnu izplatu saldo-iznosa od K 8314:82 spp.

Na prvo ročište, određeno pred c. kr. okružnim sudom u Rovinju, pristupio je samo tuženik *A*, dočim je proti tuženiku *B-u*, koji nije pristupio, na predlog tužitelja proglašena osuda zbog propuštenja. *A* je dobio, kano obično, rok za odgovor.

B je podnio pravodobno priziv proti osudi prvog suda, ali na prizivnom sudu u Trstu su bili istoga mnjenja, kao na prvostepenom i to iz sljedećih razloga:

U tužbi se tvrdi, da su tužitelji prodali tvornicu opeka dvjema tuženicima, koji su se zavezali nabaviti je za obšti račun.

Radi toga nije još utemeljeno jedinstvo pravnog odnošaja u smislu §-a 14 gr. p. i uzprkos zahtijevanju, da bude uzajamno plaćena zaostala cijena kupovine, traže se od suparaca doista jednom tužbom dvije neodvisne tražbine istog iznosa; sbog toga je pripustiva odreka u korist samo jednog tuženika in na isti način pripoznanje sa strane jednog ili drugog, dakle takodjer razstavljena ogluha. Tužba bje redovito dostavljena tuženom prizvateľu, koji nije uztvrdio, da mu nije bilo moguće prikazati se na prvo ročište. Presuda sbog propuštenja jest opravdana, dočim je ne-utemeljen prizivni razlog, da propuštenje ne postoji, proti kojemu inače neima druge pravne pomoći, nego li povrata v prijašnje stanje.

Istotako je neosnovan razlog ništetnosti, pošto prizvateľu nije proti zakonu bila oteta mogućnost, da razpravlja na sudu. Kako rečeno, tužba mu bi dostavljena. Rok za prvo ročište može sudac uredovno odrediti takodjer prije 14 dana, a prizvateľ imaše dovoljno vremena, da dodje na sud, e da jednostavno pobije parnicu i da prijavi shodne prigovore dopuste na onom ročištu. Na prigovore nenadležnosti suda i litispendencije, koje podiže sutuženik *A* na prvom ročištu, nesmje se obazirati prizivni sud.

Proti riešitbi prizivnoga suda, izdanoj u obliku zaključka, podnio je sutuženik *B* utok na vrhovni sud. I uspio je: vrhovni sud je preinačio zaključak prizivnoga suda te ukinuo osudu prvostepenog suda, vratio ovomu stvar za nastavak razprave i proglašenje nove osude.

Vrhovni je sud u obrazloženju svoje riešitbe naveo sljedeće razloge:

Polag navada tužbe oba tuženika su kupila tvornicu opeka i oba su se obvezala solidarno platiti prodavaocem dogovorenu kupovnu cieniu. Iz toga sledi, da oba tuženika tvore jedinstvo, da pravda započeta proti obojici ne može biti razdijeljena i da proti obojici može biti izdana osuda, kojom obojica bivaju ili osudjeni na izplatu ili riešeni od obveze. Obzirom na to i jerbo se u smislu § 14 gr. p. u nazočnom slučaju učinak procesualnih čina suparca, koji dieluje, razteže i na suparca, koji ne dieluje, te pošto je prvo ročište pravovaljano obdržavano sa prvim tuženikom, prvi sudac bi bio morao odbiti predlog tužitelja, učinjen na prvome ročištu, za proglašenje osude sbog propuštenja proti drugom tuženiku. (Riešitba od 1. maja 1901 br. 6424.)

Dr. I. Z.

c) **K pojmu „pravnega interesa“ v zmislu §-a 288. c. pr. r.**

Zapustnica Marija K. je v svoji oporoki volila svojim trem bratom B., C. in D-ju vsakemu po 100 gld. Kot njena edina zapuščina sta se inventirala dva kupa ježic, jeden, ki je bil shranjen pod hišnim podstrešjem in cenjen na 320 gld., in drugi, ki je bil shranjen na kašči in cenjen na 240 gld., dasiravno je zapustnica o priliki, ko je napravila svojo oporoko, izjavila, da je le kup ježic, ki je shranjen pod hišnim podstrešjem, njena lastnina. Mož zapustnice A, ki je trdil že ob napravi inventarja, da so ježice, shranjene na kašči, njegove, in ugovarjal, da bi se tudi te ježice popisale in cenile, vložil je, boječ se, da bi utegnili legatarji svoj čas zaradi izterjanja svojih volil seči tudi na te ježice, proti B, C in D-ju tožbo, v kateri je zahteval od tožencev pripoznanja, da ježice, shranjene na kašči pri njegovi hiši št. 13 v P. čez 60 met. centov in v vrednosti 240 gld. ne spadajo v zapuščino Marije K., nego da so njegova lastnina.

C. kr. okrajno sodišče v Novem mestu je tožbeni zahtevi ugodilo in to iz razlogov, ker se je na podlagi izvršenih dokazov in pa okolnosti, da je zapustnica sama — kar je v pravdi pripoznano — le ježice pod hišnim podstrešjem označila za svojo lastnino, prepričalo o tem, da je tožitelj lastnik na kašči shranjenih ježic, potem ker toženci, kar je tudi priznано v pravdi, tožijo dedinjo Ano K. na izplačilo volil in je torej bojazen tožitelja, da utegnejo svoj čas zvršilnim potom seči tudi na njegove ježice, trdeči, da so te podedovano premoženje tožiteljeve žene in dedinje Ane K., popolnoma opravičena in ima tožitelj tedaj važen pravni interes na tem, da se sodnim potom ugotovi proti tožencem sporno vprašanje, ali spadajo na kašči shranjene ježice v zapuščino Marije K., ali so njegova last.

C. kr. okrož. kot priziv. sodišče v Novem mestu je tožbeno zahtevo zavrnilo in to posebno iz razlogov, da je le-to tožbo smatrati za ustanovitveno tožbo v zmislu §-a 288. c. pr. r., da pa jedina bojazen, da bi utegnili toženci zaradi izterjanja svojih volil uvesti svoj čas zvršilo na sporne ježice, ne opravičuje tožitelja, da bi že sedaj dal nasproti tožencem ustanoviti z razsodbo svojo lastninsko pravico do navedenih ježic in ker je predmet tožbe v zmislu §-a 228. c. pr. r. ustanovitev kakega že obstoječega pravnega razmerja, — pravno razmerje pa bi med

tožiteljem in toženci šele nastalo tedaj, če bi toženci že vodili zvršilo na ježice, o katerih trdi on, da so njegova lastnina.

C. kr. najvišje sodišče je z odločbo od 13. decembra 1899 št. 16.713 revizijo tožiteljevo zavrnilo in potrdilo razsodbo prizivnega sodišča iz razlogov:

Po §-u 228. c. pr. r. se zahteva za dopustnost ustanovitvene tožbe kak že obstoječ pravni interes, da se ustanovi kako pravno razmerje ali kaka pravica. Kako pravno razmerje med tožiteljem in toženci kot legatarji po Mariji K. sploh ne obstoja; a kar se tiče bajé njemu pristojne lastninske pravice do vprašanih ježic pa jedino bojazen, da bi utegnili toženci uvesti na nje zvršilo, ne more že sedaj utemeljiti pravnega interesa do ustanovitve njegove pravice, ker toženci do sedaj še niso ničesar ukrenili, kar bi dalo pričakovati neposreden poseg na ježice. Tudi to, da toženci njegove lastninske pravice ne pripoznajo, ne utemeljuje na strani tožitelja še nobenega pravnega interesa do takojšnje ustanovitve te pravice; ta bi bil dan šele tedaj, ako bi tožitelju iz zanikanja njegove lastninske pravice mogla nastati kaka gmotna škoda, kar pa dosedaj še ni razvidno.

A. Levec.

d) Negativen kompetenčni spor po §-u 47. jur. n. Razsoja o stroških po §-u 51., zadnji odst. c. pr. r.

J. K. je vložil pri c. kr. dež. sodišču v Ljubljani tožbo proti F. B. na plačilo odškodnine v znesku 3736 K, ki je tožniku nastala iz tega, da prostorov, v novi hiši toženca v najem vzetih, dalje časa ni mogel rabiti za svoj kavarnarski obrt, ker hiša še ni bila dodelana, nadalje da se mu je pokvarila oprava, deloma pa so mu jo tudi pokradli, ker še ni bilo vrat. Vsled te tožbe vršil se je prvi narok, vložil je toženec odgovor na tožbo in odredila se je sporna razprava. Tekom te razprave pa je sodeči senat uradoma poprijel se vprašanja o stvarni pristojnosti in po ločeni razpravi o tem vprašanju izrekel s sklepom 19. aprila 1901 opr. št. Cg. I 63/1-7, da je zborna sodišče nepristojno, ker razsoja o odškodnini, katero se zahteva na podlagi najemne pogodbe, spada v izključno podsodnost okr. sodišč v zmislu §-a 49. št. 5 jur. n. Hkratu je tožnika obsodil v povračilo vseh toženčevih stroškov na podlagi določeb §§-ov 41 in 52 c. pr. r.

Proti temu sklepu vložil je tožnik rekurz, hkratu pa, ker bi mej tem časom utegnila tožbena zahteva zastarati, podal je tožbo pri okr. sodišču v Ljubljani. Le-to je tožbo s sklepom 9. maja 1901, opr. št. C II. 338/1-1 radi nepristojnosti zavrnilo, ker izjemna podsodnost okrajnih sodišč po §-u 49. št. 5 jur. n. velja le za nujne najemne reči, k tem pa ne spadajo odškodninske zahteve iz najemnih pogodb.

Proti tej odločbi vložil je tožitelj rekurz na c. kr. deželno kot rekurzno sodišče v Ljubljani. Le-to je z odločbo od 24. maja 1901 opr. št. R. III, 102/1-1, dostavljeno tožitelju dne 1. junija 1901, prvosodni sklep potrdilo.

Mej tem pa je tudi c. kr. višje deželno sodišče v Gradcu, rešujé tožiteljev rekurz proti sklepu sodečega senata deželnega sodišča, z odločbo 21. maja 1901 opr. št. R. II, 35/1-1, dostavljeno tožniku dne 2. junija in tožencu dne 1. junija, navedeni sklep sodečega senata potrdilo, v kolikor se je le-ta izrekel nepristojnim. Glede pravnih stroškov pa je prvosodno odločbo v toliko spremenilo, da jih je obojestranski obotalo, češ da ni razloga, odstopati od odločbe §-a 51. zadnji odst. c. pr. r. Glede stroškov rekurza je sodišče izreklo, da jih mora polovico povrniti toženec tožitelju, to pa na podlagi določeb §§-ov 41, 43, 50, 52 c. pr. r., ker je rekurz imel delovit vspeh.

Zastran izreka o stroških podal je toženec revizijski rekurz, katerega pa je najvišje sodišče z odločbo 2. julija 1901, št. 9389 zavrnilo in potrdilo višjesodni sklep iz njegovih razlogov.

Tožba bila je torej od strani sodečega senata deželnega sodišča in od strani okrajnega sodišča pravokrepno »a limine« zavrnena zaradi nepristojnosti.

Vsled tega obrnil se je tožnik na najvišje sodišče, da v zmislu §-a 47. jur. n. razsodi ta negativni kompetenčni spor. V mnenjih, katera je najvišje sodišče zahtevalo od sodečega senata deželnega sodišča ter od višjega deželnega sodišča, poudarjali sta obe te dve sodišči, da je podan neg. kompetenčni spor v zmislu §-a 47. c. pr. r.

Nato je c. kr. najvišje sodišče z odločbo od 3. julija 1901 št. 9737 izreklo, da v tem primeru ne more postopati po določbi §-a 47. jur. n., ker se toženec v revizijskem rekurzu

proti sklepu višjega deželnega sodišča v Gradcu z dne 21. maja 1901 opr. št. R. II. 36/1-1, s katerim je bilo tako, kakor deželno sodišče v Ljubljani z odločbo od 19. aprila 1901 opr. št. Cg. I. 63/1-7, izreklo, da je okrajno sodišče v Ljubljani pristojno,¹⁾ ni pritožil in torej odločba najv. sodišča z dne 2. julija 1901, št. 9389 zadeva samo izrek o stroških, vprašanja o pristojnosti pa se ne dotika. Ker je torej vprašanje o pristojnosti pravomočno tako rešeno, da je pristojno okrajno sodišče v Ljubljani, soditi bode le-temu o ondi vloženi tožiteljevi tožbi.

—k.

e) Zakoniti zahtevki so le tedaj zvršljivi, kedar je za nje utemeljen zvršilni naslov „expressis verbis“.²⁾

Toženec je bil s pravomočno razsodbo obsojen, da mora priznati prostost tožiteljeve parcele glede vsake služnosti in povrniti 186 K 30 h tožnih stroškov. Tožitelj kot zahtevajoči upnik je predlagal zvršilo za iztirjanje tožnih stroškov in tudi 5% obresti od dneva pravomočne razsodbe.

Zvršilno sodišče je predlog glede obresti odklonilo: 1.) ker navedena razsodba za to ne daje zvršilnega naslova; 2.) ker tu gre za pravdne stroške, torej postranski zahtevek, kateremu sploh ne pripadajo obresti.

Rekurzno sodišče je rekurzu zahtevajočega upnika ugodilo in dovolilo tudi zvršilo glede zahtevanih 5% obresti od tožnih stroškov iz nastopnih razlogov:

Rekurzu je bilo ugoditi, ker zaveza dolžnikova, da mora plačati zamudne obresti od navedene zvršljive svote od dne zapada, s katerim začne dolžnikova plačilna zamuda, izhaja iz določeb §§-ov 1333 in 1334 o. d. z., in ker je pravomočna sodba, na katero se upira predlog za zvršilo, zvršilni naslov ne samo glede v njej tožitelju prisojene glavnice, ampak tudi glede zamudnih, tej glavnici iz zakona samo od sebe priraščajočih obresti.

C. kr. vrhovno sodišče je, ugodivši revizijskemu rekurzu zavezanca s sklepom 2. julija 1901, št. 9632, v izpodbijani

¹⁾ Ta izrek se sicer v nobenem teh dveh sklepov ne nahaja, vendar pa to nima pomena, ker kako drugo okrajno sodišče itak ne pride v poštev.

²⁾ Glej »Sl. Pravnika« št. 5, 1901.

točki, namreč glede dovoljenega zvršila za izterjanje 5% od tožbenih stroškov sklep rekurzne sodišča predručilo in obnovilo v tej točki sklep I. inštanse, in končno izreklo, da je zahtevajoči upnik dolžan zavezancu plačati stroške revizijskega rekurza: ker za 5% obresti od priznanih tožbenih stroškov nedostaje izvršilnega naslova, kajti obresti v razsodbi niso priznane, in ker je ob sebi umevno, da različni zahtevki, čeprav se v zakonu normujejo, so samo tedaj sposobni za izvršilo, če je za nje utemeljen izvršilni naslov »*expressis verbis*«, t. j. če so z razsodbo ustanovljeni.

Dr. Fr. M.

f) Stroškov za oglasbo terjatev k največjemu ponudku in za zastopanje pri razpravi o razdelitvi ni šteti za izvršilne stroške po §-u 216 zvrš. r. — Terjatev, nastalih iz kreditnega razmerja, je z obrestmi in stroški vred odkazati iz največjega ponudka samo do višine vknjiženega najvišjega zneska (§ 14 odst. 2. zemlj. zak.). — Najviši znesek, ki je vknjižen za postranske pristojbine, porabiti je le za one pristojbine, ki so izrecno v dotični listini navedene. — Stroške prisilne uprave (§ 120 št. 4 zvrš. r.) je kakor prednostne terjatve plačati iz največjega ponudka po §-u 216 št. 1 zvrš. r., ako so le bili obrnjeni v prid do plačila dospelim upnikom, ne glede na to, koliko upnikom se je dovolila prisilna uprava.

C. kr. okr. sodišče v Podkloštru je v dražbenem postopanju z razdelilnim sklepom iz največjega ponudka za prodane rudokope, glede katerih se je v korist dveh zahtevajočih upnikov opravljala tudi prisilna uprava, odkazalo mej drugim tudi:

1.) prisilnemu upravniku M. kakor prednostni stavek sodno ugotovljene stroške prisilne uprave v znesku 1678 K 20 h;

2.) upniku E, kateremu v prid je tekla tudi prisilna uprava, pri stavku do plačila dospelih kreditnih terjatev v vknjiženih najvišjih zneskih po 30.000 K in 10.000 K s 6% obrestmi in z vknjiženima najvišjima zneskoma po 700 K in 600 K za postranske obveze:

a) predujeme, ki jih je ta upnik dal upravniku M., v skupnem znesku 3191 K 49 h.

b) polovico nagrade upravnika (ker se je prisilna uprava opravljala v prid dveh upnikov) 1316 K 97 h. Zneska prideljenih glavnice kreditnih terjatev s 6⁰/₀ obrestmi in stroški pa sta preokračila daleko vknjižena najvišja zneska po 30.000 in 10.000 K.

3.) c. kr. finančni prokuraturi v Celovcu stroške za oglasbo davkov in zastopanje pri razdelilnem naroku v znesku 55 K 98 h.

Ves ostanek največjega ponudka pa se je pridelil zahtevajoči upnici firmi F. P. V. kot naslednji tabularni upnici v delno pokritje njene terjatve.

Vsled rekurzov vseh navedenih upravičencev je c. kr. deželno kakor rekurzno sodišče v Celovcu s sklepom 7. februarja 1901 opr. št. R II6/1-1 (E 83/99-83) zahtevke pod 1), 2) b) in 3) izločilo in odreklo njih plačilo iz razdelbene sklade, od zahtevka pod 2 a) pa priznalo samo svoto 520 K 52 h, namreč oni znesek, ki ostane še prost od najvišjega, za postranske obveze vknjiženega zneska 600 K (oni znesek 700 K je bil namreč že zasežen). — Odkazane kreditne glavnice s stroški in obrestmi pa tudi po računu rekurznega sodišča presegajo vknjižena najvišja zneska po 30.000 in 10.000 K

C. kr. najvišje sodišče je z odločbo od 3. aprila 1901 št. 4315 in 4440 zavrnilo revizijski rekurz c. kr. finančne prokurature proti odločbi rekurznega sodišča v točki 3), vsled revizijskih rekurzov upravnika M., upnika E. in zahtevajoče upnice F. P. V. pa gledé zahtev pod 1) in 2) razveljavilo obe odločbi nižjih stopinj ter c. kr. okr. sodišču v Podklostru naročilo novo razdelbeno postopanje glede vse razdelbene sklade, v kolikor ista ni bila zasežena z odkazom davkov in davščin kakor prednostnih stavkov.

Razlogi.

Odločba o vprašanju, ali je državnemu zakladu priznati iz največjega ponudka tudi stroške za oglasbo njegovih terjatev in za zastopanje pri razdelitvenem naroku, zavisna je od prejšnjega vprašanja, ali je te stroške smatrati za zvršilne stroške, t. j. po smislu §-a 74 zvrš. r. za stroške zvršilnega postopanja, a to vprašanje je moči le tedaj prav rešiti, če se dožene za gotovo, kedaj je smatrati zvršilno postopanje za končano; kajti jasno je, da stroški, ki nastanejo zahtevajočemu upniku iz katerih razlogov

koli po končanem izvršilnem postopanju, ne morejo več veljati za stroške izvršilnega postopanja.

Za konec izvrš. postopanja pa je, ker izvrš. red o tem nima določeb, v primeru dražbenega postopanja pač le smatrati domik nepremičnine najboljšemu ponudniku, ker je s tem izvršilo na dolžnikovo imovino dejanski končano, a vse drugo, kar se mora še zgoditi, da se pomore zahtevajočemu upniku do zadostitve, nima več značaja izvršila, nego značaj uradne, varstvo pravic zahtevajočega upnika, a tudi vseh drugih vdeležencev jamčeče procedure, katere povračilo se ne da več naložiti zavezancu. Mimo tega pa je iz izvršilno-tehniških razlogov naravnost potrebno, da se naravni konec, katerega tekom izvršila tvori domik nepremičnine zdražitelju, smatra tudi za pravni konec izvršilnega postopanja.

Po §-u 14 odst. 2 zemlj. zak. je tedaj, kedar treba zastavno-pravno zavarovati terjatve, ki utegnejo nastati iz podeljenega kredita, prevzetega posloводства ali iz naslova jamčenja ali odškodbe, v listini, na katere podlagi je izvršiti vpis, navesti najvišji znesek, do katerega naj sega kredit ali jamčenje. Zakon polaga torej važnost na to, da more v takem primeru vsakdo, ki vpogleda v javno knjigo, popolno zanesljivo zvedeti, s katerim najvišjim zneskom je posestvo tu obremenjeno. Iz tega pa izhaja, da pod nobenimi okolnostimi ni dopustno, to najširšo mejo prekoračiti. Osobito pa je nedopustno, to jamčenje zastavljenega posestva vporabljati čez mero najvišjega, iz knjige razvidnega zneska za zadostitev obresti, stroškov in drugih postranskih pristojbin. Obresti in postranske pristojbine so pritiklina glavnice, one le-to zvišajo in povečajo, toda spadajo že vsled akcesorne svoje narave v okvir zastavne pravice, vpisane za celokupne kreditne terjatve.

V le-tem slučaju ima upnik E. na prodanem posestvu zastavno pravico za kreditni terjatvi v najvišjih zneskih po 30.000 in 10.000 K in na noben način, niti pod katerim naslovom koli se mu ne bi smelo na teh stavkih več pripoznati, nego li znašata ta najvišja zneska. Temu ne nasprotuje to, da so pri teh najvišjih zneskih vknjižene tudi 6% obresti, ker nista vpisani v zemljiški knjigi dejanski terjatvi po 30.000 in 10.000 K, ampak samo kredit za morebitne terjatve do teh zneskov. — Napačno je tudi, da se je upniku E. iz naslova po njem za prisilno upravo

danih predujemov odkazal znesek 520 K 52 h iz varščine po 600 K za postranske obveznosti kredita po 10.000 K, ker ta varščinska hipoteka po vsebini tozadevne listine z dne 10. aprila 1893 služi le za natančno določene druge postranske obveznosti, ki niso v nikaki zvezi z zvršilom na plodove zvršilno prodanega posestva.

Kar se tiče revizijskih rekurzov upravnika in upnika E., ki zahtevata prisodbo upravnikovih stroškov in nagrade kakor prednostni stavek, odnosno kakor pripadek terjatve upnika E, tem pritožbam v toliko ni moči odrekati upravičenosti, da je rekurzno sodišče te zahteve izločilo zaradi tega, ker se je prisilna uprava opravljala samo v prid nekaterim upnikom, a ne v prid sklade ali pa vseh upnikov, vsled česar baje določba §-a 216 št. 1 zvrš r. nima mesta. Pregled spisov o prisilni upravi namreč kaže, da ta izrek v občnosti ni umesten, da je temveč del stroškov, v kolikor ti zadevajo odlog za rudarjenje, vzdrževanje rudarjenja, zavarovanje poslopij proti nevarnosti požara i. t. d., porabljen ali bi vsaj mogel biti porabljen v korist vseh upnikov. Ako pa je temu tako, potem ni bilo opravičeno, stroške prisilne uprave docela zavrniti iz največjega ponudka. Pri tem je nevažno, da sta prisilno upravo izprosila in zvršila samo dva upnika, ker ni na tem, v čegav prid se je prisilno upravo dovolilo, ampak na tem v čegav prid se je v resnici opravljala. Bila je stvar likvidacijskega postopanja, ustanoviti, katere stroške prisilne uprave se je obrnilo v prid vsem upnikom, ki so prišli do plačila iz največjega ponudka. In ker se to ni zgodilo, treba likvidacijsko postopanje v tej točki popolniti ter sta v tej zadevi storjena razdelilna sklepa prezgodnja.

Ker temeljite odločbe o razdelbi največjega ponudka, kolikor ga ostane po plačilu davkov in davščin kakor prednostnih stroškov, ni moči vkreniti, dokler niso ugotovljene te okolnosti, treba je bilo v teh točkah storjene sklepe nižjih stopinj razveljaviti ter ukazati okr. sodišču v Podkloštru, da v oznamenjeni smeri popolni likvidacijsko postopanje in potem ostanek največjega ponudka vnovič razdeli po tu izrečenih načelih.

Ź. K.

